

موسسه / پژوهشکده / مرکز مرتبط: موسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور

عنوان: معرفی جمعیت‌های مناسب پدۀ برای کاشت در مناطق شور و غیرشور

یافته متنج از پژوهه شماره: ۹۵۱۰۵۴-۰۳۴-۰۹-۵۲-۲۴ مدت اجراء: ۵ سال

رجوی: حسین توکلی نکو
رتبه علمی: استادیار پژوهش

آدرس الکترونیکی مجری: TavakoliNeko@yahoo.com

تعريف مسئله و اهمیت موضوع:

پدۀ، (*Populus euphratica* Olive.) از درختان بومی ایران با سازگاری زیاد نسبت به شرایط اکولوژیکی مناطق خشک و بیابانی است. به نظر می‌رسد این گونه با ارزش فراوان اکولوژیکی، می‌تواند یکی از گونه‌های نجات‌بخش منابع طبیعی استان قم و مناطق مشابه از نظر شرایط آب و خاک باشد و در ترسیب کربن، مهار گرد و غبار، تولید علوفه و چوب و به‌طور کلی اصلاح و توسعه اکوسیستم نقش مؤثری داشته باشد. به‌طور کلی خاک‌های شور که حاصلخیزی کمی دارند، برای تولید محصولات کشاورزی نامناسب هستند و کشت گیاهان در آن‌ها به کاهش غیرقابل قبول عملکرد می‌انجامد و در برخی موارد، هیچ گونه توجیه منطقی ندارد. با این حال با توجه به نیاز روزافزون به مواد اولیه در تولید محصولات چوبی و سلولزی و از طرفی، استفاده بهینه از تمام منابع خاک و آب، شایسته است نسبت به بهره‌برداری از خاک‌های مناطق شور اقدام مناسب انجام شود. ضمن آن که با توسعه پوشش گیاهی و به‌خصوص پوشش درختی و درختچه‌ای، می‌توان شرایط را برای اصلاح و توسعه اکوسیستم فراهم کرد و از درختان استفاده‌های چندمنظوره را به عمل آورد.

یکی از گیاهان بومی که سابقه حضور چندین هزار ساله در بسیاری از مناطق ایران و به‌خصوص در مناطق خشک و نیمه‌خشک دارد، درخت پدۀ (*Populus euphratica* Olive.) می‌باشد که گاهی در سخت‌ترین شرایط زیستی، هم‌چنان پایدار بوده است. شناسایی ارقام و جمعیت‌های مناسب پدۀ و توسعه کشت آن در فضاهای و محاوطه سبز شهری و روستایی و حاشیه مزارع و کانال‌های آبرسانی، می‌تواند نقش مهمی در توسعه فضای سبز، اصلاح اکوسیستم و ترسیب کربن با اهداف چندمنظوره داشته باشد.

دستورالعمل بکارگیری یافته در عرصه:

۱- انتخاب جمعیت مناسب (منجیل) با توجه به یافته‌های تحقیق و میزان شوری عرصه کاشت

۲- تهیه قلمه از درختان مادری جمعیت مناسب و تولید نهال ریشه‌دار

۳- کاشت نهال گلدانی در گودال به قطر ۵۰ و عمق ۵۰ سانتی‌متر و احداث تشتک جمع‌آوری آب

نتایج و مزایای حاصل از بکارگیری یافته در عرصه:

انتخاب نهال از جمیعت‌های مناسب در اجرای پروژه‌های درختکاری از جمله «زراعت چوب» در مناطق با شرایط مختلف از نظر شوری آب و خاک، می‌تواند ضمن افزایش اطمینان از موفقیت و رسیدن به اهداف اجرای پروژه، بیشترین عملکرد از نظر رشد و تولید محصول (چوب) را داشته باشد. یافته‌های تحقیق به مجریان پروژه‌های درختکاری و سایر کشاورزان و بهره‌برداران کمک می‌کند تا بهترین انتخاب را در گزینش نهال با ویژگی‌های مناسب داشته باشند و با اطمینان بیشتری به حداقل تولید محصول برسند. با به کارگیری یافته‌های تحقیق، اهداف زیر نیز تأمین خواهد شد:

- حفظ و حمایت از توده‌های طبیعی پده با توجه به پتانسیل ژنتیکی بالاتر در توده‌های وسیع‌تر.
- توسعه کاشت پده به خصوص با تهیه قلمه از درختان مادری از رویشگاه‌های با میزان زندگانی و عملکرد بالاتر.
- ترویج توسعه کشت درختان بومی پده در جنگلکاری‌های مناطق مستعد و برنامه‌هایی از جمله «زراعت چوب».

عکس/ عکس‌های شاخص از یافته:

نهال سه ساله پده از جمیعت موفق منجیل (اردیبهشت ۱۴۰۰)